Fragment din noua carte a antrenorului C. TEAȘCĂ

Fotbalul nu este un „duel cu mănuși" dar... nici un război

Publicăm mai jos un fragment din noua lucrare, în curs de apariție, a antrenorului CONSTANTIN TEAȘCĂ, intitulată „DIN NOU PE MERIDIANELE FOTBALULUI". Rîndurile sînt reproduse din primă parte a lucrării, dedicată unor observații privind evoluția sistemelor de joc de-a lungul anilor. A doua parte a volumului lui C. Teașcă este închinată observațiilor autorului privind Campionatul mondial 1966, disputat în Anglia.

Am precizat că pentru a înscrie goluri, înaintașii trebuie să-și elimine adversarii din drumul spre poartă, punîndu-i pe picior greșit, adică dezechilibrîndu-i. Fără să fie un „duel cu mănuși", această eliminare se face prin mijloace deosebite de cele ale fotbalului direct, bazat pe folosirea forței și pe risipa de energie fizică. Bineînțeles că lupta se păstrează, dar determinantă în reușita acțiunii este, de astădată, măiestria conjugată a jucătorilor de a transporta balonul și de a înscrie în poarta adversă. Pe cît de adevărat este că fotbalul se joacă atît cu, cît și fără balon, tot pe atît de adevărat este că golurile se marchează numai cu mingea.

Am arătat cum, prin conjugarea cîmpurilor de acțiune ale jucătorilor, se urmărește și se realizează cîmpul de acțiune, de manevrare a balonului. Dată fiind natura colectivă a jocului, circulația balonului se face folosind pasa între parteneri, care trebuie să se aranjeze astfel, încît transmiterea să se facă cît mai ușor și mai sigur. Pentru a o realiza în condiții bune e necesar ca jucătorul care urmează să primească balonul să aibă pe teren o poziție care să-i ofere spații libere în vederea transmiterii lui mai departe. Aceasta presupune permanenta lui preocupare de a se dezlipi de adversar, de a se demarca. Pentru o transmitere a balonului cît mai sigură trebuie redus la minimum riscul de interceptare, lucru realizabil prin pasele scurte.

Cui trebuie să-i paseze jucătorul care se află în posesia mingii? Bineînțeles nu oricărui partener, ci celui care poate primi mingea în condiții optime, fiind capabil să dezvolte acțiunea concepută. Deci, circulația mingii nu presupune o linie dreaptă spre poartă, pe ideea drumului cel mai scurt, ci un traseu alcătuit din deplasări în diferite direcții, dictate de poziția partenerului mai bine situat, și de acțiunea dezechilibrării apărării adverse.

În jurul omului cu mingea se vor concentra mai mulți parteneri pentru a-i susține în vederea continuării acțiunii. Această concentrare de jucători este, în ultimă instanță, singura metodă rațională de folosire a mingii, circulația realizată devenind o armă de fixare și de eliminare a adversarului, prin surprinderea lui pe picior greșit, prin cursele rapide și pe diferite direcții pe care le efectuează balonul.

În cartea sa (Tactica în fotbal), specialistul englez **Bernard Joy**, fost jucător al clubului londonez **Arsenal**, amintindu-și de jocul desfășurat de „echipa mare" a Ungariei (cea care, în 1953 a învins pe teren propriu reprezentativa **Angliei** cu 6—3 și în 1954, la **Budapesta**, cu 7-1) notează: „Ungurii, cea mai bună echipă de după război" (n.n. — e vorba de al doilea război mondial), au adus jocul colectiv la cel mai înalt grad, grație tehnicii „lanț". Jucătorul cu mingea poate fi comparat cu o piatră aruncată în apă, în jurul căreia, nu prea aproape, se formează cercuri concentrice, respectiv se grupează cîțiva coechipieri... Privite de la distanță, mișcările se aseamănă cu un lanț de cercuri bine legate între ele. Nu există intervale mari, se păstrează continuitatea (cîmpul de manevră a balonului)... Tot timpul cît mingea este în mișcare, grupul de jucători menține o legătură strînsă (sprijinul purtătorului de balon). Or, mișcarea de zig-zag deschide apărările, obligîndu-le la deplasări repetate în sensuri opuse, determinate de circulația balonului în curse contradictorii".

Sintetizînd, tabloul părților componente (al condițiilor) în jocul constructiv are următoarea înfățișare:

1. Sprijinirea constantă a celui care are balonul, prin concentrarea realizată în jurul lui, în conformitate cu ideea că nici un jucător nu este singur.
2. Jocul fără minge.
3. Circulația balonului, rapidă, continuă, în curse pe direcții variate, pentru dezechilibrarea adversarului.
4. Folosirea pasei scurte.

Acest tablou trebuie întregit, încadrînd în el jocul apărării — inclusiv al portarului — care se prezintă, la prima vedere, într-o formă specială: în zonă folosind retragerea progresivă și temporizarea în linie. Prezentînd-o în cadrul descrierii sistemului de joc în acțiune, se va dovedi însă că ea constituie o parte strict interioară a jocului colectiv-ofensiv-constructiv.

Literatura de specialitate ne permite să ne facem mai mult decît o simplă idee asupra numărului de specialiști care s-au preocupat să găsească sisteme și variante de joc menite să aducă victoria lor și a echipelor pe care le antrenau. Ca în orice domeniu de creație au fost elaborate unele bune și altele mai puțin bune. Mai mult chiar, unele, din cea de a doua categorie, le-am putea numi cu mai puțină delicatețe direct dăunătoare, lucru pe care l-au dovedit. Dacă n-o facem, aceasta se datorește respectului ce ni l-a inspirat strădania jucătorilor, obligați să se încadreze și să facă față acestor sisteme și variante de joc.

Cu un sentiment de satisfacție însă îl vom descrie pe acela ce-l socotim mai bun dintre sistemele de joc ce-au existat: sistemul 1—4—2—4.

De elaborarea lui nu este legat numele vreunui specialist sau teoretician care să aspire la gloria de a figura în panteonul marilor figuri de strategi ai fotbalului modern: **Herbert Chapman, Hugo Meisl, Vittorio Pozzo, Karl Rappan, Sepp Herberger** etc. Gloria și popularitatea l-au fost conferite de echipa Braziliei, cu minunații ei jucători angajați în viitoarea celor două ediții ale campionatului mondial, în 1958 și 1962; **Didi, Pelé, Garrincha, Nilton** și **Djalma Santos** nu s-ar putea spune, după magnificele calități de care au făcut dovadă, că au fost doar simpli executanți ai unui sistem de joc bine pus la punct de tehnicieni, de „statul major" al pregătirilor **Braziliei** pentru aceste ediții de campionat. Prin ceea ce au demonstrat acești fotbaliști în partidele ce le-au susținut, **au reactualizat vremea în care jucătorii erau făuritorii tehnicii.** Firește, nu într-o reeditare integrală, dar oricum ca o mărturie prețioasă că jucătorul poate și trebuie să fie un colaborator — creator pentru specialistul sau teoreticianul al cărui sistem sau variantă de joc e însuflețește.

Trăsătura aceasta, atît de pozitivă, care pledează cu atîta elocvență pentru ceea ce inițiativa, priceperea și fantezia jucătorilor au putut și pot să aducă jocului, a fost speculată de denigratorii sistemului cu patru fundași. Ei au lansat versiunea că acest sistem poate triumfa numai cu jucători care ating valoarea tehnică a brazilienilor și că aplicat la formații cu jucători de valoare comună nu poate duce decît la eșecul echipelor și al sistemului.

Practica a infirmat total a-

ceste afirmații. Credincioase sistemului 1—4—2—4, echipe din diferite țări, de valori deosebite, au realizat salturi calitative de necontestat, firește cu amplitudini variate.

O echipă alcătuită din jucători tineri, fără nume sonore în fotbal, ca de exemplu **Anderlecht** (Belgia), a urcat vertiginos în ierarhia fotbalului mondial. **Anderlecht** a cules roadele sistemului 4—2—4 pe care antrenorul francez **Pierre Sinibaldi**, fost jucător la **Stade de Reims**, l-a acomodat la echipa lui.

În **Franța**, o echipă fără veleități, **U. S. Valenciennes**, și-a asigurat un loc de frunte în fotbalul francez, după ce antrenorul ei, **Robert Domergue**, s-a lăsat convins că exemplul lui **Anderlecht** merită să fie luat în seamă. O altă echipă franceză, **Nantes**, culege de doi ani roadele muncii, încadrîndu-se în același sistem.

În **România**, echipe din prima divizie au preluat, de asemenea, sistemul. Dacă despre **Dinamo București**, echipa de patru ori consecutiv campioană națională (1962—1965) se poate spune că are un lot valoros de jucători, ceea ce ar facilita reușita în orice sistem sau variantă pozitivă în joc, în schimb pe **Rapid București, Petrolul, Universitatea Cluj, C.S.M.S. Iași**, noua orientare însușită le-a metamorfozat radical. Nu toate sînt aspirante cu șanse egale la titlul național, dacă ținem seama că și loturile de jucători de care dispun cuprind valori diferite. În schimb, toate practică un fotbal care place ochiului, care merită aprecieri favorabile, și le chezășuiește viitorul în măsura în care vor persevera pe calea apucată. De asemenea, echipele arată în jocul ce-l practică o idee tactică precisă, care le dă cadrul general de acțiune, fără să încorseteze ci, dimpotrivă, stimulînd chiar contribuția creatoare a fiecărui jucător. Nu e nici o exagerare în afirmația ce o fac că jocul la care au aderat — și ale cărui „taine" se străduie să le lămurească complet și în totalitate — a adus aprecieri echipelor, dar și unor jucători, pe care i-a proiectat în actualitate, tocmai datorită folosirii cu pricepere a avantajelor ce le oferă sistemul 1—4—2—4 în formula lui colectiv-constructivă.

Utilizăm mereu sublinierea pentru a marca „casa comună", stabilită de sistemul 1—4—2—4 și jocul colectiv-constructiv-ofensiv nu dintr-o obișnuință și cu atît mai puțin dintr-un capriciu, ci ca să fixăm cu precizie că astfel trebuie înțeles și aplicat. Această precizare este necesară, deoarece mai există (printr-o diformare) și sistemul cu patru fundași fără joc colectiv-ofensiv-constructiv, prin substituirea concepției ofensiv-constructivă cu una defensiv-distructivă. Se pare că faptul în sine nu s-ar datora — ca fenomen — unei opoziții de principii, ci însușirii incomplete de către antrenorii și jucătorii respectivi a teoriei de funcționare.

MECIUL PIERDUT CU ITALIA A ÎNTĂRIT NECESITATEA REORGANIZĂRII FOTBALULUI NOSTRU

(Urmare din pag. 1-a)

ultimele 10 minute ale partidei, adversarii au profitat tocmai de această slăbiciune a echipei noastre. Constatînd scăderea forței de atac a jucătorilor români, italienii au atacat cu supranumerar în finalul meciului și, astfel unul din stoperi, Bertini, a înscris golul victoriei.

Avînd în vedere factura tehnică a partidei România — Italia, dacă nu modestă, cel puțin mediocră, 1-0 nu este un mare succes italian și nici un mare eșec românesc, după o întîlnire care nu excludea nici una din cele trei posibilități cu care se poate termina un meci de fotbal. Însă, indiferent de rezultat, această primă evoluție a echipei noastre naționale după catastrofalul rezultat de la Zürich, ne-a arătat că nu o formulă sau alta de echipă națională rezolvă problemele fotbalului ci clasa internațională de joc a fotbaliștilor are o importanță capitală. Din acest punct de vedere între jucătorii noștri și jucătorii italieni a fost o importantă diferență, ușor de sesizat, datorită tehnicii și maturității tactice a acestora din urmă. Și apoi, mai este vorba și de altceva. În timp ce Italia mai poate alcătui din fondul său de valori internaționale încă o echipă reprezentativă de valoarea aceleia care a jucat la București, nouă ne-ar fi foarte greu să realizăm o a doua echipă națională la nivelul celui mai bun „11" pe care-l putem alinia la un moment dat.

Revenim deci la o problemă tratată în permanență de revista noastră și anume la aceea a fondului insuficient de jucători valoroși de nivel mediu european, fără să emitem pretenții la cel mai bun nivel continental. Meciul cu Italia ne-a arătat încă o dată că există o diferență ușor sesizabilă între clasa de joc internă și internațională. Am văzut cum Năftănăilă, Lupescu, Lucescu, Mocanu și chiar Ionescu și Dumitriu, buni și foarte buni în campionatul național, au fost nesatisfăcători în campionatul Europei. Și ca ei, mai sînt și alții care au jucat la Zürich, înainte de Zürich și din păcate vor mai fi și în viitorul apropiat, pentru că fotbaliștii de mare valoare internațională, nu cad din cer, ci se formează după ani de muncă perseverentă și competentă.

Acum a sosit momentul să consemnăm definitiv o greșeală asupra căreia s-a mai atras atenția, fără să se tragă însă cu insistență semnalul de alarmă. De ani de zile toate conducerile federației, colegiile centrale de antrenori și chiar presa, și-au îndreptat atenția în mod exagerat spre echipa națională. Astfel a fost construit fotbalului un edificiu asemenea unei piramide cu vîrful în jos și baza în sus, ajungîndu-se să se considere, cu voie sau fără voie, că rădăcina fotbalului este echipa națională. S-a săpat și s-a udat la o rădăcină falsă, căci în momentul cînd unele elemente valoroase, de bază, ale unei generații de fotbaliști au obosit și au fost pe punctul de a părăsi terenul, echipele naționale din acele perioade ne-au decepționat, pentru că înlocuitorii au fost sub nivelul înlocuiților. Așa s-a întîmplat în 1962, în meciul cu Spania, 0—6 la Madrid, cînd s-a făcut înlocuirea prematură a unor jucători care se apropiau de încheierea stagiului în echipa națională, așa s-a petrecut în această primăvară cu menținerea exagerată în echipa națională a unor jucători, utilizați îndelung în echipele de club și reprezentative, epuizați înainte de vreme.

În momentul cînd au fost sesizate asemenea stări de fapt și s-a făcut recensămîntul elementelor capabile să vină în echipa națională, s-a constatat că valoarea acestora nu este corespunzătoare. Fiecare meci internațional din această primăvară, inclusiv ultimul, cu Italia, ne-a arătat că schimbul de mîine nu a fost în atenția nimănui, nu a fost pregătit la cluburi și prin urmare nu a putut apare nici în lotul reprezentativ. Dinamo București nu are un înlocuitor pe măsură pentru Popa, nici pentru Nunweiller III, deși ar fi trebuit să cunoască de pe acum chiar pe urmașul rezervei lui Pîrcălab, după cum Steaua nu are nici azi schimb corespunzător pentru Constantin, Rapid pentru Motroc, Greavu sau Ion Ionescu ș.a.m.d.

Ne aflăm, prin urmare, în fața unei situații foarte grele care nu poate fi îndreptată decît prin măsuri radicale, prin modificarea structurii actualelor secții de fotbal, prin constituirea unor cluburi de fotbal puternice, prin depistarea elementelor celor mai valoroase din întreaga țară și instruirea lor rapidă, cu mijloace moderne, prin neprecupețirea oricăror eforturi pentru îmbogățirea cantitativă și calitativă a fondului de jucători.

Dacă se va păși rapid pe această cale, se va putea realiza o îmbunătățire substanțială într-un timp mai scurt decît se presupune după dezamăgirea produsă de recentele eșecuri internaționale.

Am pierdut, după partida cu Elveția, și meciul cu Italia, dar să nu ne pierdem și cumpătul.

După decepțiile amare din ultimele două luni există tendința să se facă din tot fotbalul nostru un tablou sumbru, mai întunecat decît este în realitate. Dacă nu vom reuși să despărțim ceea ce a fost rău de ceea ce este încă bun nu vom face un serviciu fotbalului. Punînd totul în aceeași oală nu vom reuși decît cu multă greutate să scoatem la lumină ceea ce a fost totuși apt de îndreptare.

Acum este nevoie mai mult ca oricînd ca fotbalul să fie sprijinit în mod substanțial pentru a depăși una din cele mai acute crize morale și materiale din acest sport. Iubitorii fotbalului și-au dat seama de necesitatea acestui imperativ. Mulți dintre ei ne trimit rînduri scrise cu pasiune, ne fac diverse propuneri care și-au găsit și își vor găsi și de aici înainte loc în coloanele noastre.

Din păcate, asemenea preocupări constructive sînt turburate de unele insinuări deplasate și tendințe defăimătoare care nu pot să contribuie de fel la clarificarea și rezolvarea situației deficitare din fotbalul nostru.

După perioada de îndreptățită indignare, a venit acum timpul unor frămîntări justificate de a contribui la găsirea celor mai potrivite căi pentru descoperirea de fotbaliști valoroși din rîndurile miilor de tineri care practică acest sport cu pasiune.

Fotbal valoros se face cu fotbaliști valoroși.

Oricît de mult vom căuta în arsenalul tacticii, în birourile federației, în buzunarele antrenorilor, oricît vom citi și răsciti rafturi de cărți, nu vom reuși aproape nimic dacă în timpul cel mai scurt nu vom ajuta să se găsească modalitatea ideală de a forma fotbaliști de o foarte bună valoare tehnică, dacă nu vom îndepărta de pe acest drum toate barierele. Am văzut cu toții în deschiderea meciului România — Italia pe acei minunați copii care jucau fotbal cu o dexteritate uimitoare. Ei sînt produsul centrelor de copii care funcționează de cîțiva ani. Și aceștia, ca și predecesorii lor, ca și urmașii lor, vor dispare la 16—17 ani din fotbal dacă nu se vor lua măsuri ca circuitul producției de fotbaliști să nu mai fie întrerupt. Aceasta este problema de bază a fotbalului de care trebuie să ne preocupăm cu toții, pe care s-o tratăm fiecare cu mijloacele de care dispunem.